

Bemærkninger til forslaget

Efterhånden som størstedelen af befolkningen bliver omfattet af pensionsordninger enten via pensionskasser eller via private ordninger i forsikrings-selskaber eller pengeinstitutter, bliver det mere synligt, at nogle grupper diskrimineres kraftigt.

Den ene type diskrimination nemlig kønsdiskriminationen har været kendt hele tiden. Da kvinder statistisk set lever længere end mænd, får kvinder en lavere løbende pension end mænd med samme indbetalinger. Det er dybt uretfærdigt; statistik gælder ikke for den enkelte. Dette synspunkt er også lagt til grund for ATP-ordningen, hvor udbetalingerne ikke afhænger af modtagerens køn.

Beregninger fra Arbejdsmarkedspensionsudvalget viser, at forskellen kan udgøre 25-30 pct., dog mindre hvis pensionsordningen omfatter ægtefællepension. Dette skal lægges oven i den forskel, der opstår, fordi kvinder i gennemsnit er lavere lønnet end mænd.

Derfor bør det være obligatorisk at anvende det såkaldte uni-sex grundlag i pensionsordninger. Enkelte pensionskasser anvender i forvejen dette princip.

Desuden bør der laves en udligningsordning mellem forskellige pensionsordninger, så det sikres, at kønssammensætningen i den enkelte ordning ikke får betydning for ydelsesniveauet. Uden en sådan udligningsordning vil ydelserne i ordninger med et flertal af kvinder systematisk blive lavere end ydelserne i ordninger med et flertal af mænd. Det kan igen give en vis tendens til, at kvinderne bliver isoleret i egne kasser, fordi faggrupper af mænd kan tjene på at danne egne ordninger eller slutte sig til andre ordninger, der er domineret af mænd.

Opindeligt var det fortrinsvis funktionærer med lav invaliditetsrisiko, der havde pensionsordninger,

og der var derfor ringe opmærksomhed om det forhold, at forskelle i invaliditetsrisiko spiller en afgørende rolle for alderspensionens størrelse. Men i de senere år er det blevet mere almindeligt, at folk med fysisk arbejde og deraf følgende højere invaliditetsrisiko har pensionsordninger. Forsikringsselskaberne er derfor forlængst begyndt at opdele forsikringstagerne efter erhverv. For pensionskassernes vedkommende har nogle kasser med en overvægt af medlemmer med stor invaliditetsrisiko måttet konstatere, at de har svært ved at udbetale alderspensioner af en rimelig størrelse.

Af »Invaliditet og erhverv«, der er udsendt af Assurandør-Societetet, Danmarks Statistik, Pensionskasserådet og Foreningen til Bedømmelse af Personforsikringsrisiko i 1992, fremgår det, at ufaglærte har næsten 3 gange så stor invaliditetsrisiko som funktionærer. Hvis tallene yderligere opdeles efter erhverv, ses endnu større forskelle. Da udgifterne til invalidepension gennemsnitlig udgør ca. ¼ af udgifterne til alderspension, ses det, at størrelsen af alderspensionen afhænger stærkt af invaliditetsrisikoen. Dette forhold forværrer af, at det typisk er erhvervsgrupper med lave lønninger og deraf følgende lave pensionsindbetalinger, der har høj invaliditetsrisiko.

Det foreslås derfor, at der ligesom med kønsforskellen sker en udligning af invaliditetsrisiko mellem de forskellige ordninger. Dette sker formodentlig lettest ved etablering af et gensidigt selskab. Udligningen bør bygge på de data, som forsikringsselskaberne i forvejen bruger til at opdele forsikringstagerne i risikogrupper. For at undgå spekulation i forskellig sammensætning af ydelserne bør begge udligninger ske på grundlag af passende fastsatte normalvilkår.